

Betesbloggen 2023 – perioden 2-16 maj

Vintern 2022/2023 har på de flesta ställen varit väldigt gynnsam för vallens tillväxt. I genomsnitt har det varit en mild vinter och nederbörden har varit normal eller över normal. Det utmärkande för denna vinter har dock varit de stora växlingarna mellan kalla och milda perioder ända fram emot slutet av april. De här mycket kalla perioderna under april har gjort att betestillväxten på de flesta ställen är cirka 1-2 veckor senare än normalt. Betet är tätt och väl bestockat efter vintern men tillväxten på de flesta ställen har hållits tillbaka av vädret. I motsats till de sista två åren är också betestillväxten betydligt mer varierande än normalt i olika delar av landet, från 5-15 kg ts per hektar och dag.

Vad är prognosen för betestillväxt och betes kvalitet under de kommande 14 dagarna?

Dagstemperaturen under perioden ser ut att ligga mellan 8-14 grader, med mildare nätter och liten nederbörd. Betet kommer alltså att hålla kraftfoderkvalitet under perioden. Till den positiva sidan hör att vädret kommer att bli bra för små lamm utomhus. Svårigheten för de flesta blir att tillväxten blir i lägsta laget, typ 10-15 kg ts per hektar och dag. Dock med stora variationer för var i landet man bor. I sydöstra Sverige har torkan redan börjat påverka betestillväxten.

Betesplanering 2 maj-16 maj

Eftersom betestillväxten blir rätt svag kommer det att gå åt betydligt större betesareal under perioden än de flesta önskar. De går dock säkert att beta slåttervallar cirka 10 dagar till innan avkastningen till skörd minskar mer än det som betats bort. Eftersom betet kommer att hålla kraftfoderkvalitet har mjölkande tackor i praktiken ofta en extremt stor beteskonsumtion, typ 3 kg ts per dag. Man underskattar ofta kraftigt den mängd bete de kan äta. Det går åt större arealer än man tror.

Fårens anpassning till vårbetet

Vuxna tackor i bra kondition behöver cirka 5-10 dagar för att våmmen skall anpassa sig till betet och de skall komma upp i optimal beteskonsumtion. Det är viktigt att de stödutfodras under denna kritiska period, för att undvika kraftig viktninskning. Avvanda lamm och tackor i dålig kondition kan behöva 10-14 dagar innan de kommer upp i optimal beteskonsumtion. Tackor som haft regelbunden utevistelse under april och konsumerat 0,2-0,5 kg ts bete per dag behöver ingen ytterligare tillvänjning vid betesstart. För lammen är det bra om de kan fortsätta få fri tillgång på kraftfoder i lammkammare ute eller foderautomat. Lammen blir lugnare och det blir mindre stress på tackorna. Speciellt de första 8-10 dagarna på betet. Avvanda lamm över 25 kg behöver relativt mycket stödutfodring eftersom våmmens anpassning till betet går långsammare än för vuxna djur. Avvanda lamm under 25 kg fungerar inte som idisslare än. De är svåra att anpassa till gräsrika vårbeten, men kan fungera bra lite senare på beten med höga andelar av baljväxter och örter.

Tänk på att:

Tidig vår handlar betesplaneringen inte om bete i fållor, utom att få ut djuren på så stora ytor som möjligt för att utnyttja den betesmängd som finns. Så länge dagstemperaturen håller sig under 12 grader är allt bete lika smakligt, så det finns inget skäl att använda fållor under början perioden för att minska selektionen i betet. Fåren äter egentligen allt med samma aptit. Först när beteshöjden går över 5-6 cm behövs det avbetning i fållor för att få ett vettigt betesutnyttjande och en hög betes kvalitet.

Fakta Gunnar Danielsson med side-kick Elisabeth Svensson på HKScan